

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Varanger menighetsråd

Kirkenes, 15. januar 2018

Bidrag til omstilling fra SVM:

Fra kirkelig sektor har vi sett på forslag til omstilling i kommunen. Boplikten for prester er opphørt, det vil si at presteboligen som kommunen har kjøpt på Skytterhusfjellet kan selges. Dette vil gi en økonomisk gevinst på kr 2 500 000,- som kan realiseres allerede i 2018.

Videre er intensjonen til Sør-Varanger menighetsråd å gå i gang med utvidelse av Kirkenes kirke så snart som mulig, slik at kirkens administrasjon lokaliseres i kirken. De leide kontorlokalene sies opp og dette gir en innsparing på kr 300 000,- fra 2019.

Et samlokalisert kirkesenter gjør at kirken kan utføre ytterligere velferdstjenester for kommunen. Fra andre steder i landet ser vi hvordan kirka kan drive et dagsenter/aktivitetstilbud for demente og et lavterskeltilbud til rusavhengige. Vi ønsker å invitere Sør-Varanger kommune til å se på hvordan vi sammen kan utvikle et velferdstilbud på disse områdene.

Et samlokalisert kirkesenter kan øke inntektene på flere andre områder. Gjennom å utvikle en sjømannskirkemodell i Sør-Varanger vil vi kunne tilby en kopp kaffe, noe å bite i, lese aviser og om ønskelig noen å prate med. I tillegg ser vi hvordan Kirkenes kirke kan utvikles som en kulturkirke med et bredt musikktilbud til turister og fastboende.

Myndighetskrav - «Må»

Forpliktelsene som Sør-Varanger kommune har overfor menigheten er i all hovedsak nedfelt i kirkeloven og gravferdsloven.

Kirkelovens §15

§ 15. Kommunens økonomiske ansvar.

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- a) utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker,*
- b) utgifter til anlegg og drift av gravplasser,*
- c) utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd,*
- d) driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold,*
- e) utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring,*
- f) utgifter til kontorhold for prester.*

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.

Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp. Etter avtale med kirkelig fellesråd kan kommunal tjenesteyting tre i stedet for særskilt bevilgning til formål som nevnt i denne paragraf.

Kongen kan gi forskrift om kommunenes forpliktelser etter denne paragraf. Kommunen kan ta opp lån for finansiering av sine forpliktelser etter første ledd bokstav a) og b). De nærmere vilkår for kommunens låneopptak fremgår av kommunelovens § 50. Representant for kirkelig fellesråd kan gis møte- og talerett i kommunale organ når disse behandler saker som direkte berører fellesrådets virksomhet.

I praksis innebærer dette:

For å opprettholde det tilbudet menigheten er forpliktet til er det nødvendig at menigheten får de bevilgninger som menigheten ber om. Det gjelder både investeringsmidler og driftsmidler. Oppgavene som forplikter etter loven omfatter altså drift og vedlikehold av kirker, sikkerhet, HMS, brannvern, kurs for ansatte, tilgjengelighet til kirkebygg og kirker til kirkelige handlinger og begravelser, anlegg og drift av gravplasser, stillinger for kirketjenere og organist/kantor, og til daglig leder av kirkelig fellesråd, driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder administrasjon og kontorhold, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring, kontorhold for prester. Dette betyr at bevilgningene de siste årene hvor det har vært gitt mindre enn det som menigheten har bedt om, i realiteten har ført til at menigheten har måttet skjære ned driften til det ytterste.

Gravferdslovens §3

§ 3. Kirkelig fellesråds og kommunens ansvar.

Kirkelig fellesråd har ansvaret for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra fellesrådet.

I praksis innebærer dette:

For å opprettholde det tilbudet menigheten er forpliktet til er det nødvendig at menigheten får de bevilgninger som menigheten ber om. Dette gjelder både investeringsmidler og driftsmidler. Oppgavene som forplikter etter loven omfatter altså rehabilitering og utvidelser av gravlundene, drift og vedlikehold av bygg og anlegg på alle åtte gravlundene/kirkegårdene, gjerder, porter, strøm, lys og vann. Forvaltning av gravkart, graver, festegraver og alt det innebærer. Det omfatter også tilgjengelighet på gravlundene, og det å sikre orden og verdighet på alle gravlundene. De som ivaretar disse oppgavene er både fagarbeidere, kirketjenere, administrative ansatte samt kirkevergen. Dersom disse oppgavene skal forvaltes på et nivå som er i tråd med loven er det helt nødvendig å få de bevilgninger som menigheten ber om. Dette betyr at bevilgningene de siste årene hvor det har vært gitt mindre enn det som menigheten har bedt om, i realiteten har ført til at menigheten har måttet skjære ned driften til det ytterste.

Ressursbruk i menigheten:

Sør-Varanger menighetsråd har gjort en gjennomgang av ressursbruken på samtlige områder i driften. Personalressurser, frivillighet, innsparingstiltak, reduksjoner, inntjening og andre tiltak er utredet og vurdert nøye. Etter en gjennomgang av kirketjenerstillingene og det ser ut til at det er behov for å øke stillingsprosenten noe for å ivareta driften og vedlikeholdet. Per i dag er det 1,75 % stilling kirketjener, og det er behov for å øke denne til 2% stilling.

Menighetens drift er på et minimum. Det vil være uforvarlig å redusere ytterligere. For menighetsrådet vil en reduksjon i tilskudd i all hovedsak medføre at det blir umulig å utføre de lovpålagte forpliktelser menigheten har jfr. blant annet hms, gravferdsloven og kirkeloven.

Sør-Varanger menighetsråd har budsjettert med inntekter fra festeavgift. Det hentes inn festeavgift for de gravstedene som er registrert, registreringen av gravfeltene på alle åtte kirkegårdene. For å gjennomføre innhenting av festeavgift er det avgjørende å ha personell i de stillingene som er i dag. I 2016 kom det inn kr 330 300,- og i 2017 kr 300 400,- Dette er midler som er med på å finansiere drift og forvaltning av gravlundene.

Tilbudet menigheten gir tilrettelegges og gjennomføres av staben med hjelp av frivillige. Det er en realitet at reduksjon i tilbudet vil kunne bidra til å redusere antallet frivillige medhjelpere og dermed vil en reduksjon ha store konsekvenser som ikke er synlig per i dag.

Reduksjon i bevilgninger vil innebære oppsigelser, og en eventuell oppsigelsesprosess vil kreve store ressurser fra administrasjonen, og vil ikke være mulig å iverksette i 2018.

Ikke å gjennomføre de planlagte investeringsprosjekter:

Investeringsprosjektene er nødvendige grep for å ivareta forvaltningsansvaret for byggene og gravlundene. Kirkeverge er den som iverksetter og styrer prosjekteringen. For å gjennomføre dette har administrasjonen en arbeidsfordeling som frigir kirkevergens arbeidstid slik at det er mulig å gjennomføre rehabiliteringen. Noe av det som gjenstår er utvidelser av gravlund som er særdeles viktig for å ha tilgjengelige plasser til å begrave de døde, dette er forpliktelser kommunen og menighetsrådet har i felleskap og det er regulert gjennom gravferdsloven.

For øvrig er investeringsprosjektene som menighetsrådet har prioritert i 2018 rehabilitering av det resterende på Kirkenes kirke, brannverntiltak og ferdigstilling av rehabilitering av Sandnes gravlund. Det er også nødvendig å utvide gravlund på Bugøynes i 2018. En reduksjon i driftstilskudd vil føre til at det ikke vil være ressurser til å gjennomføre de planlagte investeringsprosjektene.

Trosopplæring.

Etter trosopplæringsreformen er alle menigheter forpliktet til å tilby trosopplæringstiltak for alle døpte mellom 0 og 18 år. For å gjennomføre dette får man årlige trosopplæringsmidler i en viss periode, deretter er det forventet at menighetene selv skal drifte denne oppgaven som menigheten

er pålagt gjennom trosopplæringsreformen. Eksempler på et trosopplæringstiltak kan være utdeling av 4 års bok, med tilhørende samling i forkant av gudstjenesten. Slike tiltak medfører i dag ikke økte utgifter, da det gis særskilte midler til dette formål. Men ved et kutt i stillinger vil man ikke ha personer til å utføre oppgavene, og heller ikke ha det tjenestetilbud som er i dag til å ha anledning til å tilby trosopplæringstiltak. Det er viktig å være bevisst på utsiktene til trosopplæringsmidlene for fremtiden, og hva menigheten må på plass av rammeverk for å utføre de oppgaver forpliktelsene etter reformen medfører.

Oppsummering «MÅ»:

For å opprettholde et minimum av de lovpålagte oppgavene etter kirkeloven og gravferdsloven må menigheten få de bevilgninger som det er bedt om.

Interne krav – «Bør»

For å oppnå en faglig eller etisk standard som er forventet hadde det vært ønskelig med økninger i bevilgningene. Det er behov for høyere bevilgninger på driftsbudsjettet for å tilfredsstille de interne krav som menigheten i realiteten har til egen drift, både på vegne av menighetens medlemmer, men også på vegne av rollen som gravferdsforvalter som betjener hele kommunen. Det er behov for budsjettøkning på flere områder for å gå fra å være en menighet som er på et minimumsnivå på mange felt, til å komme dit at vi har den ønskelige standarden som ligger i tiden og gjør at vi kan gi et tilbud basert på høyere kvalitet enn i dag.

Informasjon

Et eksempel kan være kvaliteten på informasjon, hjemmeside, Facebook eller andre plattformer hvor det er ønskelig å videreutvikle et bedre tilbud. Dette hadde vært ønskelig å ha ressurser til å prioritere for å gi et mer brukervennlig system på ulike tjenester.

Kurs

Det er ønskelig større grad av kurs for ansatte, for eksempel kurs om gravferdsforvaltning og festeavgift, medlemsregister, kirkemusikk og trosopplæring.

Administrasjon/kontorer:

Arbeidsplassen, miljøtiltak (mye har vært på vent pga. økonomi)

Møbler, inventar

Oppgradering av teknisk utstyr

Kirkegård

Oppgradering, anskaffelse av moderne utstyr

Digitalisering av kart

Bedre kvalitet og hyppighet på vedlikehold.

Økt tilgjengelighet

Bedre sikring for verdighet og orden (gjerder)

Kirkebygg:

Fjernstyrt varme

Kirkekjelleren

Varme til Neiden Kirke

Økt tilgjengelighet

Digitalisere kirkeklokker i flere kirkebygg

Åpen kirke – opprettholde dagens tilbud, eller øke til et bedre tilbud.

Større grad av kulturhistorisk dokumentasjon av kirkekunst og kirketekstiler

Det er behov for nye kirkeklokker i Kirkenes kirke.

Digitalisering av kirkeklokkene i flere av de andre kirkene.

Aktivitetstilbud:

Det er signalisert behov for korøvelser, senior/formiddagstreff etc. i distriktene.

Annet:

Dersom menigheten har aktivitet, prosjekter eller arbeidsoppgaver som er utenom dette søkes det gjerne om eksterne midler. Et eksempel på dette kan være større konserter i regi av menigheten. Disse konsertene gir for øvrig også økonomisk inntekt til å dekke egenandel til gjennomføringen, så slike prosjekter skal ikke være økonomisk belastende for menigheten. Slike prosjekter genererer gjerne flere frivillige, som igjen beriker menigheten i faktiske arbeidstimer og bidrag på mange plan. For å gjennomføre slike prosjekter er det avgjørende å ha personer i de stillingene som er per i dag.

Oppsummering – «BØR»:

For å kunne holde et nivå som er faglig forsvarlig er det behov for økte driftsbevilgninger. For å kunne holde et nivå som er hensiktsmessig er det behov for økte bevilgninger.

Det er å anse som uhensiktsmessig å spare inn på drift og vedlikehold av bygg og gravlunder, da dette på sikt genererer behov for rehabilitering tidligere, og med økte kostnader.

Det er uhensiktsmessig å spare inn på flere deler av driften, som vil føre til mindre grad av frivillig innsats. Det er dessuten uhensiktsmessig å spare inn på arbeidsmiljøtiltak, da det ikke sikrer kontinuitet i arbeidsstokken, og vanskeliggjør rekruttering.

Samfunns krav – «Kan»

Hva Sør-Varanger menighet kan gi av tilbud for å svare til eventuelle brukerkrav og forventinger er en hel del. Noe av dette belyses stadig av media. Dersom menigheten hadde fått bevilgninger som dekte utgiftene til disse tiltakene hadde det vært svært tilfredsstillende for samfunnsutviklingen. Det kunne

gitt positiv effekt for befolkningsvekst og turisme, og hevet standarden på det tilbudet som gis. Inntil bevilgninger er sikret søkes det å fylle disse behovene på best mulig måte med de tilgjengelige midlene, men det er en del misnøye på tilbudet som en følge av dette.

Her listes opp en rekke behov som menigheten og befolkningen melder:

Vi ansatte slutter oss til at det hadde vært ønskelig å ha mulighet å realisere flere av disse tingene for å kunne gi et godt tilbud til Sør-Varanger kommunes befolkning og tilreisende.

De største forespørslene i så måte er forskjønnelse av gravlunder, flere benker, klipping, beplantning, vannanlegg, belysning osv.

Det er også et sterkt ønske om flere åpne kirker, spesielt i distriktene. Dette vil medføre behov for lønnsmidler til vakthold og renhold.

Det er ønskelig med utstilling av historiske gjenstander i våpenhusene og det er i så fall behov for å kjøpe inn sikringsutstyr som hindrer tyveri og ødeleggelse av gjenstandene.

Det er ofte meldt behov for flombelysning av kirkene i jula. Det ville medført strømutfgifter, samt lønnsutfgifter.

Vi har et ønske om å ivareta tradisjonen om å ringe julen inn. Det ville medført lønnsutfgifter.

Det er meldt behov for gratis leie av kirkebygg til konserter i distriktene, som distriktsutviklingstiltak. Det er meldt behov for gratis leie av kirkebygg til mindre konserter med amatører som kulturtiltak.

Oppsummering «KAN»:

For å oppnå et nivå som befolkningen ønsker er det behov for ytterligere økninger i bevilgningene. Alternativet til dette er at det tar lengere tid før man oppnår dette nivået. Det kan aksepteres da dette ikke omfatter lovpålagte oppgaver, eller oppgaver som er å anse som faglig nødvendig.